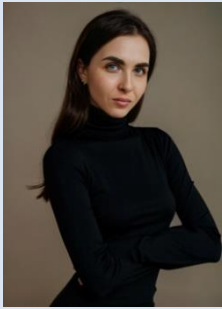

Білоцерківський національний аграрний університет
Економічний факультет
Кафедра менеджменту

	СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТ» Галузь знань - С «Соціальні науки, журналістика. інформація та міжнародні відносини» Спеціальність - С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини» Спеціалізація - С1.01 «Економіка» Освітня програма «Економіка»
Рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень
Компонент освітньої програми	вибірковий
Кількість кредитів ECTS /загальна кількість годин	4 кредити / 120 годин
Семестр	3
Форма контролю	залік
Мова викладання	українська
Профайл викладача 	Утеченко Дар'я Миколаївна Посада: доцент кафедри менеджменту Вчене звання: – доцент Науковий ступінь: - доктор філософії з економіки Робоче місце: навчальний корпус №4 (пл. Соборна, 8/1), 69 ауд. (кафедра менеджменту). Е-mail: dasha.utechenko@btsau.edu.ua Зв'язок з викладачем: відповідно до графіку консультацій https://sites.google.com/view/econombc/структура-факультету/кафедра-менеджменту?authuser=0
Опис дисципліни	Стратегія ризик-менеджменту є мистецтвом управління ризиками підприємства в умовах невизначених господарських ситуацій, яке засноване на прогнозуванні ризиків і впровадження методів їх зниження. Така стратегія включає в себе правила, на базі яких приймаються ризикові рішення і способи визначення варіантів їх вирішення. Ризик-менеджмент повинен стати невід'ємною частиною будь-якого процесу прийняття рішення в компанії. Управління ризиками має здійснюватися на різних рівнях управління – це дозволить компанії найкращим чином контролювати ризики і вживати превентивних заходів. Ризик-менеджмент повинен бути інтегрованою, а не самостійною системою всередині організації.

	Найбільшу увагу ризик-менеджменту слід приділяти при прийнятті рішень по найбільш значущим для розвитку організації питань – при стратегічному плануванні і зміні в політиках компанії, при впровадженні нових проєктів, процесів і процедур, перед великими фінансовими інвестиціями або оптимізаційними заходами.
Передумови для вивчення дисципліни	Вибіркова навчальна дисципліна «Ризик-менеджмент» базується на знаннях таких дисциплін «Економічна теорія», «Менеджмент», «Статистика», «Мікро- та макроекономіка», «Теорія організації», «Економіка підприємства», «Економіко-математичне моделювання».
Мета вивчення дисципліни	Метою вивчення дисципліни «Ризик-менеджмент» є формування у здобувачів вищої освіти сучасного рівня знань щодо методології управління ризиком та оволодіння практичним інструментарієм застосування прийомів і методів зниження ризику та створення умов безпеки в фінансово-господарській діяльності суб'єкта господарювання. Предметом вивчення дисципліни «Ризик-менеджмент» є закономірності виникнення, оцінювання та управління ризиками в умовах невизначеності з метою мінімізації можливих втрат і забезпечення ефективності діяльності.
Формат дисципліни	<i>Для денної форми навчання</i> дисципліна викладається у традиційному форматі (лекційні, практичні заняття) із застосуванням мультимедійних засобів. За необхідності (індивідуальні графіки, дистанційне навчання) можуть використовуватись платформи Moodle, ZOOM. Формат викладання дисципліни є змішаним: поєднання традиційних форм навчання з елементами дистанційного навчання. <i>Для заочної форми навчання</i> дисципліна викладається у форматі поєднання самостійної роботи студента та сесійних занять. Основний обсяг матеріалу студенти опрацьовують самостійно за наданими методичними рекомендаціями, підручниками та електронними ресурсами. Під час навчальних сесій проводяться установчі лекції, практичні та консультаційні заняття, де розглядаються ключові теми курсу та виконуються завдання прикладного характеру. Для підтримки навчального процесу активно застосовуються електронні освітні платформи (Moodle, ZOOM тощо), що забезпечує можливість дистанційних консультацій, перевірки індивідуальних завдань і проміжного контролю знань. Формат викладання дисципліни є змішаним: він передбачає поєднання самостійного вивчення навчального матеріалу з елементами дистанційної взаємодії викладача та студента у період сесії.
Компетентності відповідно до Стандарту вищої освіти зі спеціальності «Економіка»	ЗК 01. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК 05. Здатність працювати в команді. СК 03. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки. СК 07. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.

	СК 08.Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень. СК 12. Здатність до комплексного аналізу діяльності та оцінки результативності управління підприємством аграрної сфери економіки, розробляти заходи щодо його стійкого розвитку відповідно до поставленої мети, внутрішніх та зовнішніх умов його функціонування в новому конкурентному середовищі агробізнесу. СК 13. Оцінювати вплив та наслідки дії на результативність функціонування підприємства макроекономічних зв'язків, ризиків, факторів та здатність задіювати інструменти економічного управління на мікрорівні, розробляти заходи щодо забезпечення сталого розвитку аграрної сфери.
Очікувані результати навчання	ПРН 09. Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень. ПРН 12. Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики. ПРН 13. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.
Структура курсу	<i>Змістовий модуль 1. Оцінювання та аналіз ризиків</i> Тема 1.1. Сутність та види ризиків. Тема 1.2. Організація управління ризиками. Тема 1.3. Методологія ризик-менеджменту. Тема 1.4. Особливості управління зовнішніми та внутрішніми ризиками. Тема 1.5. Практика управління ризиками. Тема 1.6. Прийняття рішень в умовах ризику. <i>Змістовий модуль 2. Регулювання ризиків</i> Тема 2.1. Статистичні методи оцінювання ризиків. Тема 2.2. Експертні методи оцінювання ризиків. Тема 2.3. Теорія корисності та схильності до ризику. Тема 2.4. Основні способи регулювання соціальних ризиків. Види занять: лекції, практичні.
Методи навчання	Сучасні вимоги до підготовки менеджерів передбачають здобуття основних практичних вмінь та навичок: опанування сучасними технологіями прийняття управлінських рішень, формування комунікативної компетентності, навичок роботи та керівництва колективом, вміння застосовувати основні інструменти стратегічного менеджменту в практиці роботи організації. Для активізації процесу навчання студентів в процесі вивчення дисципліни застосовуються такі навчальні технології та засоби: - на лекціях чітко та зрозуміло структурується матеріал; зосереджується увага студентів на проблемних питаннях; наводяться конкретні приклади практичного застосування отриманих знань; аналізується зарубіжний досвід вирішення окремих проблем; використовуються слайдові презентації, роздатковий матеріал; - на практичних заняттях запроваджуються різні навчальні технології: розв'язання проблемних питань; дискусії; вирішення ситуаційних вправ; мозковий штурм; презентації; аналіз

	конкретної ситуації; рольові та ділові ігри; письмовий контроль знань; індивідуальне та фронтальне опитування. Обов'язковими елементами активізації навчальної роботи студентів є чіткий контроль відвідування студентами занять, заохочення навчальної активності, справедлива диференціація оцінок. У разі дистанційного і змішаного навчання використовуються навчальна платформа Moodle Білоцерківського НАУ, онлайн-платформи ZOOM, Microsoft Team, Google Meet, електронна пошта, мобільні додатки Viber, Telegram.																																														
Види контролю та критерії оцінювання	Успішність студента оцінюється шляхом проведення поточного, модульного та підсумкового контролю. Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться в усній та письмовій формі. Поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення лекційних та практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є: - активність та результативність роботи студента протягом семестру щодо вивчення програмного матеріалу дисципліни; - виконання завдань на практичних заняттях; - виконання індивідуальних та самостійних завдань. Модульний контроль рівня знань передбачає виявлення рівня опанування студентом матеріалу змістового модуля та вміння застосувати теоретичні знання для вирішення практичної ситуації. Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється студентам в електронний журнал після кожного контрольного заходу. Підсумковий контроль навчальної діяльності студентів здійснюється у формі заліку. Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти <table><tr><th>Види робіт</th><th>Практичні заняття</th><th>Самостійна робота</th><th>Модульний контроль</th><th>Підсумковий контроль</th><th>Загальний бал</th></tr><tr><td>Максимально можлива кількість балів, якщо форма підсумкового контролю</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>Залік</td><td>30</td><td>30</td><td>40</td><td>-</td><td>100</td></tr></table> Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти <table><tr><th rowspan="2">За 100-бальною шкалою</th><th rowspan="2">За шкалою ECTS</th><th colspan="2">За національною шкалою</th></tr><tr><th>іспит</th><th>залік</th></tr><tr><td>90–100</td><td>A</td><td>Відмінно</td><td rowspan="5">Зараховано</td></tr><tr><td>82–89</td><td>B</td><td>Добре</td></tr><tr><td>75–81</td><td>C</td><td rowspan="3">Задовільно</td></tr><tr><td>64–74</td><td>D</td></tr><tr><td>60–63</td><td>E</td></tr><tr><td>35–59</td><td>FX</td><td colspan="2">Незадовільно (не зараховано) з можливістю повторного складання</td></tr><tr><td>1–34</td><td>F</td><td colspan="2">Незадовільно (не зараховано) з обов'язковим повторним вивченням</td></tr></table>	Види робіт	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	Підсумковий контроль	Загальний бал	Максимально можлива кількість балів, якщо форма підсумкового контролю						Залік	30	30	40	-	100	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою		іспит	залік	90–100	A	Відмінно	Зараховано	82–89	B	Добре	75–81	C	Задовільно	64–74	D	60–63	E	35–59	FX	Незадовільно (не зараховано) з можливістю повторного складання		1–34	F	Незадовільно (не зараховано) з обов'язковим повторним вивченням	
Види робіт	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	Підсумковий контроль	Загальний бал																																										
Максимально можлива кількість балів, якщо форма підсумкового контролю																																															
Залік	30	30	40	-	100																																										
За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою																																													
		іспит	залік																																												
90–100	A	Відмінно	Зараховано																																												
82–89	B	Добре																																													
75–81	C	Задовільно																																													
64–74	D																																														
60–63	E																																														
35–59	FX	Незадовільно (не зараховано) з можливістю повторного складання																																													
1–34	F	Незадовільно (не зараховано) з обов'язковим повторним вивченням																																													
Політика	Політика щодо академічної доброчесності: очікується, що письмові роботи студентів будуть їх оригінальними																																														

	дослідженнями чи міркуваннями. Виявлення ознак академічної недобросовісності в письмовій роботі студента (списування, відсутність посилань на використані джерела, фабрикація, фальсифікація, обман) є підставою для її незарахування викладачем. «Положення про академічну доброчесність у Білоцерківському національному аграрному університеті» розміщене на сайті університету https://cutt.ly/JErOhCw. Політика щодо відвідування занять: очікується, що студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. За об'єктивних причин навчання може відбуватись в он-лайн режимі. Політика щодо дедлайнів і перескладання: студенти мають дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт. Політика щодо виконання завдань: позитивно оцінюється відповідальність, старанність, креативність.
Інформаційне забезпечення	Основна література: 1. Мороз В.М., Мороз С.А. Ризик-менеджмент: навч. посіб. Харків: НТУ «ХПІ», 2018. 140 с. 2. Калініченко З.Д. Ризик-менеджмент: навч. посіб. Дніпро: ДДУВС, 2021. 224 с. 3. Скопенко Н. С., Федулова І. В., Мазник Л. В. та ін. Економічні ризики: методи вимірювання та управління: навч. посіб. Київ, 2021. 348 с. 4. Стешенко О. Д. Ризикологія: навч. посібник. Харків: УкрДУЗТ, 2019. 180 с. Додаткова література: 5. Боровик М. В. Ризик-менеджмент: конспект лекцій для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 073 – Менеджмент / Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2023. 63 с. 6. Варахсіна О.В., Кругова А.О. Сутність підприємницького ризику в господарській діяльності підприємства. <i>Економіка та суспільство</i>. 2021. № 24. URL: https://economyandsociety.in.ua 7. Вітлінський В.В., Великоіваненко Г.І. Ризикологія в економіці та підприємстві: монографія. К.: КНЕУ, 2004. 480 с. 8. Захарова Н. Ю. Управління ризиками на підприємстві: сутність, підходи та методи. <i>Економіка: Менеджмент і маркетинг</i>. БізнесІнформ. 2023. No 1. С. 203-209 9. Демченко Г. В. Ризик-менеджмент: конспект лекцій для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» першого бакалаврського рівня. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. 74 с. 10. Розвиток системи управління ризиками ринку фінансових послуг: монографія / наук. ред. проф. Н.М. Внукова. Х.: 2014. 191 с. 11. Макаруч І., Федулова І. (2023). Управління ризик-апетитом у прийнятті рішень. <i>Scientia-fructuosa</i>. № 147(1). С. 42–54. https://doi.org/10.31617/1.2023(147)04 12. Яцишин І.Ю. Ризик-менеджмент: трансформація за новітніх умов економічного розвитку. <i>Інноваційна економіка</i>. 2014. № 5(54). С. 145-149. 13. Risk Appetite and other Terms vs Performance Measurement Scorecard terms. URL: https://www.youtube.com/watch?v=ektmWa2b9VQ 14. Тимофєєва О.М. Соціальні ризики: визначення та класифікація. <i>Науковий вісник ХНЕУ</i>. 2021. №5. С. 84–90. URL: http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/14204 15. Черноус Л.О. Соціальні ризики сучасного українського суспільства крізь призму соціологічних теорій <i>ResearchGate</i>. 2023. URL:

<https://www.researchgate.net/publication/382535602>

Адреси сайтів в INTERNET

1. <http://www.nbu.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.
2. <http://rep.btsau.edu.ua> – Репозитарій Білоцерківського НАУ.
3. ISO 31000:2018. Risk management: Guidelines. International Organization for Standardization. URL: <https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:31000:en>.
4. Офіційний сайт ModelRisk. URL: <https://www.vosesoftware.com/products/modelrisk/>
5. Офіційний сайт Risk Simulator: вебсайт. URL: <https://www.realoptionsvaluation.com/risksimulator>